

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Preceptorium diuine legis venerabilis fratris Joha[n]nis Nider de ordine predicatorum

Nider, Johannes

Nurnberge, 28.VII. 1496

Quartu[m] de co[n]firmatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31252

appeteret plus diuitias spūales. vide
licet sciaz. vt dent spūi elemosynas q̄
maiores sunt. **A**dvertēdū tñ q̄ si nō
sit p̄culū de tardatione baptizādī. de-
bet q̄s expectare idoneū ministrū. q̄
solus sacerdos h̄z ex officio baptizari
nec alteri licet nisi i necessitate. tamē
q̄cūq; sua p̄cia dīcabit ei q̄ puer ē
in petculo moriēdi anteq̄ veniat po-
tens z volens z debens baptizare. ipe
nō solū p̄t. s̄ etiā debet eū baptizare
si sciat formā baptisimi. Et simplices
bebent q̄rere a l̄atis an bene baptiza-
uerint. v̄l an debitā formā scīat. In po-
riculo etiā si solū man⁹ vel aliud mē-
brum nascit baptizādū ē s̄m **T**ho. z
plures alios. z s̄m **S**co. z i cemiterio
sepeliendū. hec ille. **T**ertio baptizās
debet attendere vt s̄ sit ablutio in aq̄
z forme platio. **P**n̄ dīc̄ **A**ug. sup̄ **J**o-
han. **P**mel. viij. **A**ccedat v̄bz ad ele-
mentū z sit sac̄m. **N**ō aut̄ accedit rite
saltē nisi fiat simultas tal̄. **N**ō decla-
rat **S**co. dīcēs. **N**oluit x̄ps nos obli-
gare ad tā subtilē similit̄ quā vix hō
posset p̄cipere vel seruare. siue em̄ sacer-
dos p̄us immergar̄na immersione vbi
moris ē ter mergere. z postea incipiat
verba cū sc̄da immersione siue p̄us in-
cipiat v̄ba z dicat. **E**go baptizo te. im-
mergat aut̄ aspergat in casu cū verbis
sequētib⁹. sufficiēs ē simultas. dūmō
tñ platio nō finiat̄ an̄ inceptiōē ab-
lutionis. nec ablutio an̄ inceptiōē p̄-
lationis. **Q**uarto q̄sq; baptizāt⁹ in se
z in suis p̄tinue meditari debet qd̄ p̄-
miserūt patrini p̄ eo. ac si mer bapti-
zatus p̄miseret. videlicet abrenūciare
diabolo z p̄p̄is ei⁹. Et licet illud nō
sit p̄p̄e votū. q̄ ē de necessarijs. certū
tñ est baptizāt⁹ gram⁹ peccare q̄ nō
Bbaptizātū ceteris parib⁹. **Q**uinto v̄-
dendū ē vt lenās nō sit monach⁹. **I**tē
vt nō sit p̄sanguineus v̄l affinis. vt dī-
cet de cōfirmatiōe. **I**tē vt sit vn⁹. nisi

cōsuetudo obster. **E**x p̄mis oībus p̄is
q̄ baptisimus p̄stituit x̄pianū vt fami-
lie x̄pi ascribat. vt dei filius adoptiu⁹
sit. s̄ p̄ cōfirmatiōē militibus ch̄risti
ascribitur.

Capitulum. liij.

Ecundū sacramentū est cōfir-
mationis. **C**uius fructus sunt
tres p̄ncipales. **P**rim⁹ quia
character specialis anime tibi imp̄mi-
tur. **R**atio est. q̄ cōfirmatio est sacra-
mentū quo homo deputat̄ ad aliq̄d
sacru⁹. puta ad p̄fessionē fidei z p̄stan-
tem eius defensionē. **P**n̄ z in fronte
recipit hoc sacramētū p̄ impressionē
signi crucis ep̄o dīcēte. **C**ōsigno te si-
gno crucis ne erubescas x̄pm crucifi-
xum p̄fiteri verbo z ope. **P**n̄ **T**ho. dī-
cit q̄ x̄pianorū duplex ē pugna spūal̄.
Ona qua q̄s pugnat cōtra impediē-
tes salutē suū p̄sins. z hec oībus indi-
citur. s̄ ad hoc nō dat sacramētū cō-
firmationis. s̄ ad sistendū fortiter in
pugna q̄ quis nomē x̄pi impugnat. z
vt inuitus x̄pi confessor permaneat.
Et huic pugne nō oēs exponunt̄. naz
q̄nīs cuiuslibet baptizati z credentis
sit confiteri fidem quādo confessio ab
eo expetit̄. nō tñ est cuiuslibet se libe-
re exponere. s̄ tñ cōfirmari. **E**t hoc p̄z
in apl̄is i q̄bus hoc sac̄m initiū sum-
psit. q̄ an̄ aduentū spūis sancti p̄firmā-
tis eos erāt fores clausē cenaculi p̄p̄-
metū iudeorū. postea v̄o repletū sp̄it-
usanco ceperūt cum fiducia loqui et
publice v̄bum dei p̄dicare. **E**tā x̄ps
eis p̄us ait. **S**edete in ciuitate donec
induamini virtute ex alto. **L**uc. vlti.
Sic etiā videmus q̄ qui ad mūdi mi-
litiā eligunt̄ eis imp̄mitur aliquod
signum p̄manēs. vt aurum balibei
vel simile. **E**t olim cauterio brachiorū
talium signabat̄ ad differentia aliorū
Et etiā i bello dimicaturū certū signis
cōsignabat̄. **S**ic z in militia fidei per

Confirmatione fit. Scđus effectus est specialis et noue grē sacramentalis infusio. **R**ō ē. qz confirmatio deputat suscipiente ad aliqd sacram. qđ digne sine grā fieri nequit. qz nō est speciosa laus in ore pctōis. imo deputat ad op' arduissimū. et maxie charitatis. vt aiam suā ponat qđ p xpo. **I**ō de pse. dis. v. c. nouissime. dicit. qz in cōfirmatione pat' spūsanctus septiformis grā cum omni plenitudine sanctitatis. **T**ertio effectus ē qz in cōfirmatōe cōtrahitur cognatio spūalis. sicut et in baptismo. **U**n dicit **De. de pa. in. liij. dis. vij.** Sicut inter baptizantē vxorē eius matrimonio cōsumato et oēs filios ei' ex vna pre. et baptizantē patrē et matrem eius ex altera. **E**t sicut inter leuantē de sacro fonte vxorē ei' matrimonio cōsumato ex vna pte cū filiis suis. et baptizantē ex alia pte cū pter matre eius contrahit cognatio spūalis qz in baptismo nū impeditur dīstīct. sicut oibus illis modis ē de cōfirmatōe de cōfirmatōe tenēre eū vxorib' et liberis. vt habetur li. vij. de cognatōe spūali. c. j. **I**tem sicut non debēt plures leuare baptizatum. si tñ fiat spūalis cognatio ad oēs contrahit. nō quidē inter illos adinuicē. sicut inter quēlibet eorū ex vna pte et baptizantē parētes ei' ex altera. Sic etiam est p oia de tenētib' cōfirmatū. de pse. dis. liij. nō plures. **E**t li. vij. de cognatōe spūali. c. ij. **I**tem sicut vir nō debet tenere vxorē nec filiu ei' in baptismo. qđ si sciēter fecerit priuat se iure petēdi debitu. **S**i autē ignorāter. non ppter hoc separant. **S**ic p oia de cōfirmatōe. xxx. q. j. de his. **E**t de cognatōe spūali in decretalib'. **h**ec **De. Qualiter autē cōfirmādu se habere debeat. sciendū primo. qz illi qz perfecte etatis sunt moueri debent vt cōfiteantur. quatenus mundi dona spūsancti valeant accipe. extra de conse. dis. v.**

vt ieiunet. **S**cđo debet recipiēs eē ieiunus nisi necessitas urgeat. vt dicit magister in. liij. dis. vij. **E**t de pse. dis. v. vt ieiunet. **E**xceptant autē ibidē infirmi et periclitantes morte. **I**ō etiā ppter multitudinē pfirmādoz sustinet vt a non ieiunio def' suscipiat. cōgruē tñ est. vt fiat a ieiunio. et a ieiunio suscipiat. vbi fieri pōt. **T**ertio pūderi debet de apto tenēre in cōfirmatōe. **C**irca qđ **De. de pa. notat cū Thom. qz mulier pōt tenere virum et e cōuerso. et mulier mulierē. et vir virū. Tenet em debz cōfirmādu in signū qz infirm' indiget ab alio sustentari. hoc autē signū locum habet in muliere vel viro tenēre. Item nō plures vno tenet debet in pfirmatione. sicut nec in baptismo. in quo tñ forte cōtraria consuetudo excusat. de conse. dis. liij. nos plures. **E**t qm mos erat crimē nō erat. **I**tem sicut in baptismo non baptizatus non debet tenere baptizandū. sic etiā in cōfirmatōe nō cōfirmatus nō debet tenere cōfirmādu. de conse. dis. liij. in baptizante. **I**tem nec qz leuauit in baptismo dē tenere in pfirmatōe. nisi in nēitate. **I**tem nō dñs se tenere mutuo p sanguine vel affines qz sufficere eis dē vinculum naturale et carnale. **Q**uarto sicut **Ricb. dē frons cōfirmatū ligari denec desiccet. ne forte sordes cōtrahat. Et sicut **Augl. ij. de sacramētis pre. vj. c. vlt. decet pfirmatū nō lauare caput septē dieb' ppter septē dona spūsancti. Et etiā qz spūsancti ad uētus septē diebus celebrat. Quinto attēdi dē qđ sit dandū hoc sacramentū. videlicet qz oibus xpianis. **M**eritis qz signo pnt cōfiteri xpm. **M**ulieribus. viris. mortuis etiā ppter meritum obediētie. et signū characteris. **P**ueris etiā dari posset. qz nō ponit obicē grē hui' sacramēti. **C**irca septenniu tamē dicit **De. de pa. consultum est dari vt memorentur de sacramēto********

Nō iterabili facillius. **U**ltimo q̄rit.
an p̄firmatio sit sac̄m̄ necessitatis. id
est ad salutē necessariū. R̄n. fm̄ Tho.
q̄ nō ē sic necessariū q̄ sine eo nō pos
set q̄s saluari. q̄ p̄neri nō p̄firmati sal
uant. S̄ sic ē necessitatis q̄ cōtemp̄
eius dānabilis ē. Armicanus li. ix. de
questiōib⁹ armenoz sic dicit. N̄b̄tvi
dēt p̄firmatio sic ē necessaria q̄ si ha
beri poterit habeat. id ē in adultis eius
acceptio habet vigorē precepti. vt m̄
h̄videt. hec ille. Postea illud mult
pliciter p̄suadet. Sco. dicit in. liij. dis.
.vij. Cōfirmatio non est sac̄m̄ necessi
tatis ad salutē nisi adulto. ablata om̄i
moda oportunitate. sic q̄ tūc nō con
temnat. D̄n̄ ē. de sen. excō. Nō ē ple
nus xp̄ianus q̄ premittit. Iudicaretur
aut̄ contēptus si oimoda oportunita
te ablata nō susceper. h̄ de Sco. Adul
tus fm̄ Sco. ē qui signa habet vsus ra
tionis. Dicit etiā Pe. de pa. vbi p̄r.
Cū hō teneat semel in vita p̄firmari si
possit negligat. licet aliter sacramen
tum nō premittat. mortaliter peccat et
damnat moriēs. nisi p̄firmet tūc si po
test. v̄l nisi peniteat p̄fiteatur de hoc
q̄ in sanitate potuit et neglexit. S̄ si
siqs bellū alq̄ mortale intret. q̄ p̄us
p̄firmari potuit negligit. deberet s̄ si
tūc de hoc p̄fiteri vel p̄firmari si possit.
Itē cōfirmatio est necessitatis sac̄m̄.
vbi imminet cōfiteri corā tyrāno. et h̄z
p̄firmantem. et om̄ia parata. q̄ tūc vix
pōt exausari a cōtemp̄tū vel presum
ptione. hec de Pe. pa.

Capitulum. v.

Eritū sacramentū est ordinis
vel potius ordinatiōis. Vbi
p̄ndū fm̄ mḡm̄ dis. xliij. q̄m̄
et Thom. et alios doctores ibidē. q̄ sa
cerdos q̄libet habet septē p̄uilegia.
p̄pter q̄ multū honorādus ē ab alijs.
a se custodiendus a peccatis. et deo si
bene vult valde acceptus. Primo em̄

ad specialem dei chlū est septies ad m̄
nus plus q̄ secularis p̄secratus. Naz
ordines sunt septem. et in quolibz p̄se
cratur sp̄aliter. et in q̄libet recipit spe
cialē gr̄a sacramentalē. quayvna ē p̄se
cratio: alia fm̄ ḡdus ordinis. q̄ in q̄libz
deputat ad sp̄alē actū diuinū. ad quē
gr̄a exigit sp̄alis. S̄ igit̄ locus sacer
vt cimiteriū et ecclesia ac altare et vasa
sacra. puta calix et mōstrantia. et vestes
sacre vt corpale. palle indumēta p̄ m̄
sa et h̄mōi sunt reuerētē tractanda. q̄
tū oia sūt irrōnalia. cur rōnatis sacer
dos septies sac̄ratus deo nō plus cēt
honorādus. Sco. q̄ quilibz sacerdos
vltra laycū habet septem characteres
aie sue imp̄ssos. specie differētes inde
libiles. p̄ q̄s h̄ic in iudicio et in alio se
culo agnoscat in q̄ ordine fuit. q̄ ei si
gnacula in magnū gaudiū si saluabit
cedēt. vel in magnū tormentū si dāna
bit. D̄n̄ cuilibz sacerdoti orandū ē il
lud Ps̄. Fac mecu signū in bonore
videat q̄ me oderūt p̄fundant q̄m̄ tu
die adiunxisti me et consolatus es me.
Tertio quilibz sacerdos habet effect⁹
clauis regni celestis. saltey vbi habet
p̄p̄m. De q̄bus dicit Mat̄. xvi. Et
hi dabo claves regni celoz. et q̄cūq̄
ligaueris vel solueris. Dicit em̄ Tho.
vbi p̄r. q̄ clauis realiter est chara
cter sacerdotalis cuius effect⁹ ē septu
plex. Prim⁹ p̄ctā delere si reperit in
confite. et hoc dispositiue. Sc̄dus
maculas p̄ctoz tergere. Tert⁹ gr̄am
acquirere dispositiue. Quart⁹ penam
purgatoriū imminuere. Quint⁹ pena
satisfactoria ligare. Sext⁹ excoicare
q̄ ē in ep̄o. sacerdote. archidiacono.
vel electo habere iurisdicōez. Septi
mus indulgētias dare si ē in ep̄o. Sc̄o.
Quarto sacerdos h̄z potestātē corp⁹
xp̄i p̄secrare. Et h̄z op̄io sit an ep̄us
sit ordo supra sacerdotiū. tamen dicit
Sco. Quicqd de hoc sit. actus nob̄.